

Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К.Д. Ушинського»

Кафедра політичних наук і права

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до практичних занять та самостійної роботи здобувачів
вищої освіти за *першим* (бакалаврським) рівнем ОПП «Право»
з курсу

«Основи економіки та господарської діяльності»

Укладач: доцент кафедри політичних
наук і права Полуяктова О.В.

Одеса - 2020

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Південноукраїнського національного педагогічного університету
імені К. Д. Ушинського (протокол № 7 від 24.12.2020 року)*

Рецензенти:

Матюк Т.В. – к.е.н., доцент кафедри економіки та підприємництва
ОНУ імені І.І. Мечникова

Личковська М.Р. – к.е.н., в.о. доцента кафедри політичних наук і права
ПНПУ імені К.Д. Ушинського

Полуяктова О.В. Методичні рекомендації для підготовки до практичних занять та самостійної роботи з дисципліни «Основи економіки та господарської діяльності» [для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 081 «Право»]. Одеса : Вид-во «Університет Ушинського». 2020. 30 с.

Методичні рекомендації для підготовки до практичних занять та самостійної роботи з дисципліни «Основи економіки та господарської діяльності» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 081 «Право».

Методичні рекомендації містять завдання для практичних занять та самостійної підготовки, закріплення й перевірки знань здобувачів в обсязі повної структури курсу «Основи економіки та господарської діяльності» відповідно до програми.

Складено з урахуванням робочої програми вивчення курсу, методичних розробок ЗВО, а також інших вузів, матеріалів літературних джерел, наведених у рекомендованій літературі.

ЗМІСТ

1	Вступ	4
2	Методичні рекомендації до практичних занять	6
3	Методичні рекомендації для самостійної роботи	11
4	Перелік питань до заліку	22
5	Система оцінювання	24
6	Рекомендована література	29

1. ВСТУП

Мета навчальної дисципліни: надання здобувачам уявлення основ економічного життя суспільства та господарської діяльності у взаємозв'язку з потребами та інтересами людей; ознайомлення з головними економічними законами та категоріями, які виражають суть, становлення та розвиток різних соціально-економічних систем; усвідомлення загальних основ розвитку економіки, що базується на різноманітних формах власності; аналіз практичних досягнень найбільш розвинених країн та особливостей становлення інформаційної економіки в Україні.

Передумови для вивчення дисципліни: для вивчення навчальної дисципліни «Основи економіки та господарської діяльності» здобувачі мають опанувати знання з таких навчальних дисциплін, як «Історія України», «Сучасні інформаційні технології та мультимедіа».

Очікуванні програмні результати навчання:

ПРН 2. Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання.

ПРН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

ПРН 4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.

ПРН 8. Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

ПРН 13. Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

знати:

- суть економічних законів і категорій, їх соціальний зміст та форми прояву;
- наукові основи економічного життя суспільства та засади управління господарською практикою;
- соціально-економічний зміст ринкової економіки та механізм її функціонування;
- принципи раціональної поведінки економічних суб'єктів (споживачів та виробників) в ринкових умовах;
- економічні інструменти господарювання в умовах ринкової економіки (ціноутворення, оплата праці, комерційні розрахунки, інвестиційна діяльність, тощо);
- об'єктивні закономірності функціонування суспільного господарства та важелі впливу держави на макроекономічну кон'юнктуру (зміст бюджетно-податкової та монетарної політики).
- практичні досягнення найбільш розвинених країн та особливості трансформаційних процесів в економіці України;
- структуру та сучасні тенденції розвитку світового господарства і міжнародних економічних відносин;
- особливості інтеграції України в світове господарство.

уміти:

- розкривати та визначати переконливість аргументів закономірностей розвитку суспільного виробництва;
- аналізувати економічні події в суспільстві, для розуміння реалій оточуючого світу й усвідомлення меж можливого в економічній політиці;
- конструктивно-критичного мислити та аналізувати економічних подій, що відбуваються в реальному житті;
- знаходити найбільш адекватні форми розв'язання економічних суперечностей та пояснювати характер певних подій та процесів;
- виховувати свідоме відповідальне ставлення до своєї ролі як економічного суб'єкта, громадянина-патріота своєї країни, активного учасника світової економіки;

- приймати раціональні та ефективні рішення як під час реалізації своїх особистих економічних інтересів, так і інтересів соціальної спільноти та країни в цілому й формувати відповідну економічну поведінку.

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

- ЗК1 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК2 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК6 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК7 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК9 Здатність працювати в команді.
- ЗК10 Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК14 Цінування та повага різноманітності і мультикультурності.

Міждисциплінарні зв'язки: «Історія України», «Сучасні інформаційні технології та мультимедіа».

Здобувач допускається до семестрового контролю, якщо він виконав усі види робіт, передбачені робочою програмою з навчальної дисципліни на семестр.

2. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ – важлива ланка в навчанні та вихованні здобувачів. Практичне заняття є однією з провідних і найбільш складних форм навчального процесу.

Практичне заняття – це форма навчального заняття, при якій викладач організує дискусію навколо попереднього визначення проблеми, до якої всі здобувачі готують тези виступів на підставі індивідуально виконаних завдань.

Основне завдання практичних занять – поглибити і закріпити знання, що одержані (здобувачами) на лекції та в процесі самостійної роботи над навчальною і науковою літературою, прищепити їм навички пошуку, узагальнення, критичного аналізу навчального матеріалу, уміння висувати і захищати свої погляди з питань, що розглядаються.

Практичне заняття 1. Економічна теорія як наука.

План теми

1. Зародження та основні етапи розвитку економічної теорії. Сучасні економічні теорії.
2. Предмет, структура, метод, функції економічної теорії.
3. Економічні закони та категорії. Місце економічної теорії в системі економічних наук.

Питання для обговорення на практичному занятті

1. Визначте основні етапи розвитку економічної теорії.
2. Охарактеризуйте сучасні економічні теорії.
3. Дайте визначення предмета економічної теорії та охарактеризуйте еволюцію його трактування.
4. Структура економічної теорії. Позитивна й нормативна економіка.
5. Методи пізнання економічних процесів і явищ та їхня класифікація. Функції економічної теорії.
6. Економічні категорії та закони, їх класифікація.
7. Економічна теорія як теоретико-методологічна база інших економічних наук.
8. Роль економічної теорії в розвитку людського суспільства та у здійсненні суспільно-економічних перетворень в Україні.

Література до теми: [1] [3] [4] [5] [6] [7] [16] [18] базова; [15] допоміжна.

Практичне заняття 2. Форми організації суспільного виробництва. Гроші.

План теми

1. Форми суспільного виробництва.
2. Товар і його властивості.
3. Двоїстий характер праці, втіленої у товарі.
4. Величина вартості товару і фактори впливу на неї. Закон вартості.

Питання для обговорення на практичному занятті

1. Форми організації суспільного виробництва: натуральне і товарне. Умови виникнення та основні риси товарного виробництва.
2. Товар і його властивості. Двоїстий характер праці, втіленої у товарі.
3. Величина вартості товару і фактори впливу на неї.
4. Закон вартості, його сутність та функції.

Література до теми: [1] [3] [4] [5] [6] [7] [18] базова; [15] допоміжна.

Практичне заняття 3. Виробництво як ядро економічної системи.

План теми

1. Теорія виробництва та його факторів. Інформація як ресурс.
2. Безмежність потреб та обмеженість ресурсів – проблема економічного вибору. Загальні проблеми економіки.
3. Технологічний вибір в економіці. Крива виробничих можливостей.

Питання для обговорення на практичному занятті

1. Виробництво. Фактори виробництва та способи їх з'єднання.
2. Дайте характеристику інформації як ресурсу.
3. Охарактеризуйте загальні проблеми економіки.
4. Потреби як спонукальний мотив економічної діяльності. Закон зростання потреб.

5. Технологічні можливості суспільства. Аналіз кривої виробничих можливостей.
6. Поняття альтернативних витрат. Закон зростання альтернативних витрат.
7. Шляхи вирішення проблеми обмеженості ресурсів та безмежності потреб.
8. Кругообіг продуктів і ресурсів в економіці.

Література до теми: [1] [3] [4] [5] [6] [7] [18] базова; [2], [15] допоміжна.

Практичне заняття 4. Економічні системи суспільства. Власність в економічній системі.

План теми

1. Періодизація суспільного економічного розвитку.
2. Сутність економічної системи. Типи економічних систем.
3. Поняття власності. Типи, форми і види власності та роль в економічній системі.
4. Становлення та розвиток постіндустріального суспільства.

Питання для обговорення на практичному занятті

1. Суспільно-економічний розвиток: цивілізаційний, формаційний та організаційний.
2. Економічні системи та їх класифікація. Порівняльний аналіз економічних систем, переваги та недоліки.
3. Охарактеризуйте кризу і розпад командно-адміністративної системи та необхідність переходу економіки постсоціалістичних країн до ринкової економіки.
4. Проаналізуйте моделі змішаної економіки.
5. Поняття власності. Типи, форми і види власності та роль в економічній системі.
6. Роздержавлення і приватизація. Принципи і форми приватизації.
7. Якими рисами відрізняється постіндустріальне суспільство? Як змінюються місце і роль людини у процесі становлення і розвитку постіндустріальної цивілізації?
8. Дайте характеристику особливостям ринкової трансформації в Україні.

Література до теми: [3] [4] [5] [6] [7] [8] [9] [18] базова; [2], [15] допоміжна.

Практичне заняття 5. Ринок як форма організації суспільного виробництва.

Види ринків та їх інфраструктура.

План теми

1. Ринок: сутність, функції, класифікація.
2. Види ринків. Сучасний ринок.

Питання для обговорення на практичному занятті

1. Ринок як підсистема ринкової економіки. Функції та класифікація ринку.
2. Охарактеризуйте роль основних елементів ринкової інфраструктури в економіці.
3. Ринок капіталів.
4. Ринок товарів і послуг. Товарна біржа, її суть та види.
5. Ринок цінних паперів. Фондова біржа. Валютна біржа.
6. Ринок праці. Біржа праці та її функції.
7. Особливості сучасного ринку.

Література до теми: [3] [4] [5] [6] [7] [8] [9] [18] базова; [2], [15] допоміжна.

Практичне заняття 6. Механізм функціонування ринкової економіки.

План теми

1. Попит, закон попиту і чинники впливу на нього. Еластичність попиту.
2. Пропозиція, закон пропозиції, чинники впливу. Еластичність пропозиції.
3. Ринкова рівновага та встановлення рівноважної ціни.
4. Конкуренція та її роль у ринковій економіці. Монополія. Антимонопольне законодавство.

Питання для обговорення на практичному занятті

1. Попит. Крива попиту. Детермінанти попиту. Закон попиту.
2. Еластичність попиту. Коефіцієнти еластичності. Ефект доходу і ефект заміщення.
3. Пропозиція. Закон пропозиції. Детермінанти пропозиції.
4. Еластичність пропозиції та способи представлення.

Література до теми: [3] [4] [5] [6] [7] [8] [9] [10] [11] базова.

Практичне заняття 7. Підприємство як об'єкт економічного аналізу. Основи менеджменту та маркетингу в підприємницькій діяльності

План теми

1. Підприємство: сутність, функції, форми, види.
2. Нові види підприємницької діяльності. Інноваційна діяльність підприємств.
3. Менеджмент – ефективне управління фірмою.
4. Основи маркетингового управління. Бізнес-план.

Питання для обговорення на практичному занятті

1. Підприємство: сутність, функції, форми, види.
2. Нові види підприємницької діяльності.
3. Інноваційна діяльність підприємств.
4. Менеджмент – ефективне управління фірмою.
5. Основи маркетингового управління.
6. Бізнес-план.

Література до теми: [3] [4] [5] [6] [7] [8] [9] [13] [14] [15] [18] базова; [2], [15] допоміжна.

Практичне заняття 8. Капітал. Витрати виробництва і прибуток

План теми

1. Капітал як матеріальна основа підприємницької діяльності.
2. Суть, види і структура витрат. Собівартість продукції.
3. Прибуток і рентабельність. Норма прибутку. Максимізація прибутку.
4. Ціна в ринковій економіці, її види та функції.

Питання для обговорення на практичному занятті

1. Суть капіталу та його структура в процесі виробництва, форми накопичення. Шляхи підвищення додаткової вартості.
2. Кругообіг і оборот капіталу. Основний та оборотний капітал.
3. Фізичне та моральне зношення основного капіталу. Амортизація.
4. Рівновага підприємства як виробника. Поняття ізокванти та ізокости.
5. Суть, види і структура витрат виробництва. Собівартість продукції.
6. Прибуток: сутність, види, функції. Норма прибутку і чинники, що впливають на неї.
7. Максимізація прибутку. Беззбитковість та рентабельність. Банкрутство.
8. Цінова політика і методи ціноутворення.

Література до теми: [3] [4] [5] [6] [7] [8] [9] [13] [14] [15] [18] базова; [2] [6] [7] [15] допоміжна.

Практичне заняття 9. Теорія інтелектуального виробництва. Інтелектуальний капітал.

План теми

1. Теоретико-методологічні засади дослідження інтелектуального капіталу.
2. Людський капітал.
3. Функціонування інтелектуального капіталу в економіці України.

Питання для обговорення на практичному занятті

1. Теоретико-методологічні засади дослідження інтелектуального капіталу.
2. Людський капітал.
3. Функціонування інтелектуального капіталу в економіці України.
4. Вплив науково-технічної та освітньої діяльності на розвиток інтелектуального капіталу.

Література до теми: [3] [4] [5] [6] [7] [8] [9] [13] [14] [15] [18] базова; [2] [6] [7] [15] допоміжна.

Практичне заняття 10. Підприємництво в аграрній сфері

План теми

1. Аграрні відносини та власність у сільському господарстві. Рентні відносини.
2. Ринок земельних ресурсів. Ціна землі.
3. Державна політика регулювання і підтримки сільського господарства.

Питання для обговорення на практичному занятті

1. Аграрні відносини, їхній зміст і особливості.
2. Економічна природа земельної ренти, її сутність, види і механізми утворення.
- 3 Земля як фактор виробництва. Ціна землі.
4. Зарубіжний досвід господарювання у сільському господарстві.
5. Ринкове реформування аграрного сектору в Україні.
6. Державна підтримка сільського господарства.

Література до теми: [3] [4] [5] [6] [7] [8] [9] [13] [14] [15] [18] базова; [2] [6] [7] [15] допоміжна.

Практичне заняття 11. Національна економіка: структура та показники розвитку. Макроекономічна рівновага

План теми

1. Предмет, основні проблеми і цілі макроекономіки.
2. Макроекономічні показники у системі національних рахунків: методи розрахунку та співвідношення між ними.
3. Макроекономічна рівновага. Модель мультиплікатора Дж. М. Кейнса.
4. Кругообіг продуктів і ресурсів в економіці

Питання для обговорення на практичному занятті

1. Предмет, основні проблеми і цілі макроекономіки.
2. Макроекономічні показники у системі національних рахунків: методи розрахунку та співвідношення між ними.
3. Макроекономічна рівновага.
4. Модель мультиплікатора Дж. М. Кейнса.
5. Кругообіг продуктів і ресурсів в економіці
6. Система національних рахунків.

Література до теми: [1] [10][12][13][16]базова; [10] [11] [14] [15] допоміжна

Практичне заняття 12. Макроекономічна нестабільність та економічне зростання.

План теми

- 1.Циклічність економічного розвитку. Фази циклу.
2. Теорії циклів.Антикризова політика.
- 3.Безробіття: зміст, причини, види, наслідки.Рівень безробіття. Закон Оукена.

Питання для обговорення на практичному занятті

1. Циклічність економічного розвитку. Фази циклу.
2. Теорії циклів.
3. Антикризова політика.
4. Безробіття: зміст, причини, види, наслідки.
5. Рівень безробіття.
6. Закон Оукена.

Література до теми: [1] [10][12][13][16]базова; [10] [11] [14] [15] допоміжна

Практичне заняття 13. Фінансова система. Державний бюджет. Податки

План теми

1. Фінансова система та фіскальна політика держави. Зміст, структура та функції фінансів.
2. Теорія оподаткування. Види податків. Суть і функції податків. Ефект Лаффера.
3. Державний бюджет. Доходи і видатки державного бюджету. Бюджетний дефіцит і державний борг.

Питання для обговорення на практичному занятті

1. Фінансова система та фіскальна політика держави.
- 2.Зміст, структура та функції фінансів.
- 3.Теорія оподаткування. Види податків.
4. Суть і функції податків. Ефект Лаффера.

5. Державний бюджет. Доходи і видатки державного бюджету.
6. Бюджетний дефіцит і державний борг.

Література до теми: [1] [10][12][13][16]базова; [10] [11] [14] [15] допоміжна
Практичне заняття 14. Грошова система. Кредитно-банківська система Державне регулювання ринкової економіки.
Ціноутворення на ринку праці

План теми

1. Грошовий обіг і його закони. Грошові агрегати та їх сутність. Закон грошового обігу.
2. Суть, структура та функції банківської системи. Центральний банк.
3. Механізм здійснення монетарної політики.

Питання для обговорення на практичному занятті

1. Грошова система, її структурні елементи.
2. Закон грошового обігу та його функції.
3. Кількість грошей, необхідних для обігу. Грошові агрегати та їх сутність.
4. Пропозиція грошей і попит на гроші. Рівновага на грошовому ринку.
5. Монетарна політика.
6. Кредитна система. Емісія грошей. Депозити.
7. Банкнотна система.
8. Форми і функції кредиту.
9. Сутність і функції резервної системи.
10. Грошово-кредитна політика центрального банку.
11. Специфіка та сучасний стан банківської системи України.

Література до теми: [1] [10][12][13][16]базова; [10] [11] [14] [15] допоміжна

Практичне заняття 15. Світове господарство і міжнародні економічні відносини

План теми

1. Сутність і етапи розвитку світового господарства.
2. Міжнародна торгівля: форми, структура, напрями. Протекціонізм і вільна торгівля.
3. Міжнародний рух капіталів і закономірності його розвитку. Міжнародні валютні відносини.
4. Глобалізація як форма світогосподарських зв'язків.

Питання для обговорення на практичному занятті

1. Основні характеристики світової економіки і стратегія сучасного економічного розвитку.
2. Нерівномірність розвитку економіки окремих регіонів і країн світу.
3. Міжнародна торгівля.
4. Протекціонізм і вільна торгівля. Вільні економічні зони.
5. Міграція робочої сили і її наслідки.
6. Міжнародний рух капіталів.
7. Міжнародні валютні відносини.
8. Роль міжнародних економічних організацій у розвитку світової економіки.

Література до теми: [1] [10][12][13][16]базова; [10] [11] [14] [15] допоміжна

3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота здобувачів над курсом “Основи економіки та господарської діяльності” є основним засобом засвоєння навчального матеріалу у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Перелік нових категорій і понять, як і контрольних запитань-завдань, допомагає здобувачам оптимально організувати самостійну роботу по вивченню економічної теорії.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ЗА ЗМІСТОВИМИ МОДУЛЯМИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Загальні засади економічного розвитку суспільства.

Теоретичні основи ринкової економіки.

1. Економічні погляди Стародавнього світу.
2. Розвиток економічної думки в Україні.
3. Визнання економічної науки (Нобелівські лауреати з економіки).
4. Історія грошей України.
5. Альтернативні витрати економічного вибору. Закон зростання альтернативних витрат.
6. Шляхи вирішення проблеми обмеженості ресурсів та безмежності потреб.
7. Національні моделі економічних систем. Особливості ринкових відносин в Україні.
8. Роздержавлення і приватизація. Принципи і форми приватизації.
9. Становлення та розвиток постіндустріального суспільства в сучасній економіці.
10. Кругообіг продуктів і ресурсів в економіці.
11. Сучасні тенденції розвитку форм власності.
12. Сутність і роль НТП в суспільному виробництві.
13. Формування інфраструктури ринку в Україні.
14. Механізм ринкового саморегулювання. Теорія рівноваги Л. Вальраса
15. Конкуренція як рушійна сила розвитку економіки.
16. Монополія та антимонопольне законодавство.
17. Економічна теорія меркантилістів та фізіократів. Економічні таблиці Ф.Кене.
18. Класична політекономія. Адам Сміт та його книга «Багатство народів».
19. Суперечності трудової теорії вартості Адама Сміта.
20. Типи економічних систем: засади вирішення основних питань економіки
21. Ринок як форма організації суспільного виробництва.
22. Ринки недосконалої конкуренції: механізм врівноваження

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Мікроекономіка.

1. Рівновага (вибір) споживача: ординалістський підхід.
2. Рівновага (вибір) споживача: кардиналістський підхід.
3. Організаційно-правові форми підприємництва.
4. Форми організації та механізм управління підприємницькою діяльністю.
5. Бізнес-план: сутність, призначення і методологія розробки.
6. Капітал як економічна категорія товарного виробництва.
7. Цінова політика підприємства.
8. Ринкові відносини в аграрному секторі економіки.
9. Агропромислова інтеграція.
10. Теоретико-методологічні засади дослідження інтелектуального капіталу
11. Людський капітал. Інформація як ресурс.
12. Функціонування інтелектуального капіталу в економіці України.
13. Економіка інтелектуальної власності.
14. Початкові етапи маржинального аналізу. Концепція «граничної корисності» в трудах А.Курно, Г.Госсена, Ж.Дюпюї, Й.Тюнена.
15. Суб'єктивне тлумачення вартості в теорії Н.Сеніора. Концепція «жертв» та «утримань» як передумова маржиналізму.

16. Підприємницька діяльність та поведінка виробника. Технологічна та економічна ефективність.
17. Витрати виробництва.
18. Фірма в умовах досконалої конкуренції. .
19. Фірма в умовах монополії.
20. Ринки факторів виробництва.
21. Аграрні відносини і особливості їх розвитку за сучасних умов. 22. Перетворення у відносинах власності і АПК.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Макроекономіка. Міжнародна економіка.

1. Система національних рахунків.
2. Макроекономічна політика прискореного розвитку української економіки.
3. Макроекономічна нестабільність та економічне зростання
4. Проблеми інтеграції української економіки у світову господарську систему.
5. Сучасні форми та системи оплати праці.
6. Рівень оплати праці в Україні і країнах ЄС
7. Глобальні проблеми людства та шляхи їх вирішення.ія в Україні: її динаміка та методи регулювання.
8. Зайнятість та безробіття в ринковій економіці.
9. Проблеми формування держбюджету України.
10. Фінансовий ринок та його структура.
11. Формування податкової системи в Україні.
12. Механізм грошово-кредитного регулювання в Україні.
13. Основні форми міжнародного співробітництва України.
14. Міжнародна економічна інтеграція.
15. Економічні аспекти глобальних проблем.
16. Ціна в ринковій економіці, її види та функції.
17. Національне багатство: сутність, структура, джерела зростання.
18. Міграція робочої сили і її наслідки. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.
19. Глобалізація як форма світогосподарських зв'язків.

Контрольні запитання і завдання для самопідготовки.

1. Розкрийте роль економічної теорії в системі економічних наук.
2. Назвіть об'єкт, предмет і основну цільову функцію економічної теорії.
3. Які загальнонаукові методи використовує економічна теорія?
4. Дайте характеристику основних спеціальних методів економічної теорії.
5. Яка роль методу наукової абстракції в пізнанні соціально-економічних процесів?
6. Яке значення мають кількісні, зокрема, статистичні методи у вивченні економічної теорії?
7. У чому полягає двоїстість процесу виробництва?
8. Що є основою розвитку економічної теорії?
9. Що характерне для вимірювання показника ефективності витрат суспільної праці на макрорівні?
10. Як гуманізація виробництва впливає на ефективність витрат суспільної праці?
11. Як змінюються місце і роль людини у процесі становлення і розвитку постіндустріальної цивілізації?
12. Назвіть закони товарного виробництва.
13. Визначте сутність та характеризуйте властивості товару.
14. Визначте основні напрямки впливу потреб на виробництво.
15. Назвіть основні організаційно-економічні форми реалізації суспільного поділу праці.

16. Що характерне для суспільного багатства як економічної категорії?
17. Коли і як відбулося становлення самостійної науки економічної теорії?
18. Назвіть сучасні моделі розвитку економічної теорії та розкрийте їх основні відмінності.
19. У чому полягають суть та значення класичної школи?
20. Зробіть порівняльний аналіз меркантилізму і класичної економічної теорії.
21. Назвіть спільні риси і відмінності класичної доктрини і неокласичної теорії.
22. Сформулюйте основні положення теорії граничної корисності.
23. У чому полягав внесок Дж.М.Кейнса в світову економічну думку?
24. Які особливості розвитку економічної теорії в незалежній Україні?
25. Які умови і причини існування товарного виробництва?
26. Як впливають на величину вартості товару продуктивність та інтенсивність праці?
27. Що таке проста і складна праця?
28. Розкрийте єдність і протилежність товару і грошей.
29. Розкрийте роль долара США у сучасній валютній системі: місце, причини і наслідки.
30. Які форми виявлення рушійних сил товарного виробництва?
31. Чому система товарного виробництва є прогресивною системою господарювання?
32. З яких видів складається попит на гроші?
33. Який із масивів пропозиції грошей є самим ліквідним?
34. Як розвиток товарного виробництва і обміну призвів до виникнення грошей?
35. У чому полягає сутність історичної еволюції відносин власності?
36. Яку структуру мають відносини власності? Який зв'язок привласнення і відносин власності?
37. Охарактеризуйте типи, форми і види власності.
38. Покажіть місце і роль державної власності в соціально орієнтованій ринковій економіці.
39. Що таке економічна система?
40. Дайте характеристику рівнів економічної системи. Покажіть їх взаємозв'язок.
41. Покажіть переваги і недоліки ринкової системи господарювання.
42. Проведіть порівняльний аналіз ринкової і адміністративно-командної економік.
43. У чому полягає значення ринкової інфраструктури?
44. Як ринковий попит пов'язаний з суспільними потребами?
45. Як впливають на попит нецінові фактори?
46. Розкрийте значення поняття цінової еластичності для характеристики кількісної динаміки ринкового попиту та ринкової пропозиції.
47. Чим зумовлюється нахил і напрям графічних кривих ринкового попиту та ринкової пропозиції?
48. Проведіть порівняльний аналіз конкуренції і монополії.
49. Назвіть переваги природної монополії.
50. Чому держава повинна проводити антимонопольну політику?
51. Чим зумовлюється нахил і напрям графічних кривих ринкового попиту та ринкової пропозиції?
52. Розкрийте сутність і практичне значення концепції раціонального споживача.
53. У чому полягає значення бюджетного обмеження для домогосподарства та які його основні параметри?
54. Перелічіть відмінності між кількісною та порядковою концепціями корисності.
55. Проаналізуйте, як зміна доходу може впливати на попит домогосподарства.
56. Сформулюйте правило максимізації корисності.
57. Розкрийте особливості підприємницької діяльності в аграрному секторі економіки.
58. Що відомо сучасній економіці про життєвий цикл підприємства?

59. У чому полягає принципова різниця між досконалою і недосконалою конкуренцією?
60. Які основні риси олігополії?
61. Які основні риси досконалої монополії?
62. Які основні риси монополістичної конкуренції?
63. Що означає нецінова конкуренція?
64. Чим визначається конкурентоспроможність підприємства?
65. Дайте визначення категорії «витрати виробництва».
66. Які причини зумовлюють формування витрат виробництва?
67. Розкрийте сутність понять «вмінні витрати» і «змінні витрати».
68. Сформулюйте закон спадної віддачі.
69. Порівняйте витрати виробництва у короткостроковому і довгостроковому періодах.
70. Які доходи може отримувати підприємець?
71. Що таке нормальний прибуток?
72. Покажіть співвідношення між розрахунковим, економічним і нормальним прибутками.
73. Дайте визначення позичкового відсотка.
74. Суть і структура інтелектуального капіталу.
75. Еволюція поглядів на інтелектуальний капітал у світовій економічній науці.
76. Інформація як ресурс. Методи вартісної оцінки інтелектуального капіталу.
103. Теорія людського капіталу.
104. Аналіз ефективності функціонування інтелектуального капіталу в економіці України.
105. Інтелектуальна власність: суть, структура та проблеми захисту.
106. Зарубіжний досвід стимулювання розвитку інтелектуального капіталу і перспективи його застосування в економіці України.
107. Вплив науково-технічної та освітньої діяльності на розвиток інтелектуального капіталу.
108. Шляхи удосконалення нормативно-правового захисту інтелектуальної власності у вітчизняній економіці.
109. Чому виникають рентні доходи?
110. Чому сімейні доходи найповніше характеризують рівень добробуту населення?
111. Дайте визначення поняття «земельна рента».
112. Які види диференційної ренти? В чому їх відмінності і що для них є спільне?
113. Що таке абсолютна рента?
114. Наведіть формулу визначення ціни землі.
115. Які основні напрями аграрної реформи в Україні.
116. Яке місце займають економічні функції в діяльності держави?
117. В чому сутність економічних функцій держави?
118. У чому виражається взаємозв'язок державного регулювання з ринковим саморегулюванням?
119. Охарактеризуйте розвиток системи державного регулювання економіки.
120. У чому полягає економічна роль держави в сучасній Україні?
121. Чому політика державного регулювання є невід'ємною складовою сучасних господарських систем у країнах ринкової економіки?
122. Які функції державного регулювання економіки?
123. Розкрийте основні форми державного регулювання економіки.
124. Що таке «політика доходів»?

125. Розкрийте взаємозв'язок концепції соціально – економічного розвитку країни та її економічної політики.
126. Чому інструменти політики економічного розвитку не можуть мати довгостроковий характер?
127. У чому полягає необхідність проведення структурної політики?
128. Обґрунтуйте необхідність соціальної політики держави.
129. На які цілі спрямована соціальна політика і через які інструменти вона реалізується?
130. У чому сутність зовнішньоекономічної політики?
131. Що таке зовнішньоекономічна рівновага?
132. Назвіть основні інструменти зовнішньоекономічної політики.
133. Що таке суспільне відтворення?
134. Які основні складові суспільного відтворення?
135. Які основні типи економічного росту?
136. У чому виражається інтенсифікація економіки?
137. Дайте визначення понять: ВВП, ВНП, ЧВП, НД, ОД, ЧЕД, кінцевий продукт, проміжний продукт. Покажіть взаємозв'язок між ними.
138. Як співвідносяться між собою: особистий дохід, що йде на використання населення, особисті заощадження, споживчі витрати населення, валові приватні інвестиції?
139. Поясніть, що таке трансфертні платежі, назвіть їх види.
140. Які податки відносяться до непрямих?
141. Дайте визначення поняття «мультиплікатор національного доходу».
142. Що таке «економічний цикл»? Назвіть види економічних циклів. Порівняйте матеріальну основу середніх і малих циклів, зробіть висновки щодо специфіки кожного з них.
143. Яка структура економічного циклу?
144. Яка суть і структура «довгих хвиль»?
145. Яке значення має теорія довгих хвиль для економічної практики?
146. У чому полягає сутність інфляції?
147. Які види інфляції бувають? Характеризуйте їх.
148. Чому інфляція є фактором макроекономічної нестабільності?
149. У чому сутність антиінфляційної політики?
150. Назвіть засоби вимірювання інфляції.
151. Що таке зайнятість населення?
152. Чим визначаються форми і види зайнятості?
153. Визначте сутність, функції та принципи функціонування ринку робочої сили.
154. Які фактори визначають динаміку пропозиції та попиту на робочу силу?
155. Які сучасні світові тенденції розвитку ринку робочої сили, чим вони зумовлені?
156. У чому полягає особливість формування та функціонування ринку робочої сили в Україні?
157. Визначте сутність безробіття як соціально-економічного явища.
158. Які основні види безробіття?
159. У чому полягає особливість сучасного стану безробіття в Україні?
160. Що таке система соціального захисту населення у сфері зайнятості?
161. Чим обумовлений взаємозв'язок інфляції та зайнятості населення?
162. Чому представники сучасних економічних шкіл критикують залежності моделі Філіпса?
163. У чому полягає особливість визначення категорій «сукупний попит» та «сукупна пропозиція»?
164. Як впливають нецінові фактори на сукупний попит?

165. Які нецінові фактори впливають на рівень цін?
166. Покажіть вплив нецінових факторів на сукупну пропозицію.
167. Чому крива сукупної пропозиції складається із трьох відрізків?
168. Що таке «макроекономічна рівновага»?
169. Яка структура державного бюджету?
170. У чому сутність фіскальної політики?
171. Які види фіскальної політики? Поясніть їх.
172. Обґрунтуйте принципи оптимального оподаткування.
173. Які економічні закономірності відображає «крива Лаффера»?
174. Які функції виконують податки?
175. Назвіть класифікацію податків.
176. У чому полягає сутність податкової політики держави?
177. Як за допомогою податково-бюджетної політики можна регулювати певні соціально-економічні процеси в країні?
178. Розкрийте сутність бюджетно-податкової політики в Україні.
179. Які грошові фонди формуються в процесі діяльності суб'єктів господарювання?
180. Покажіть відмінності між фінансовим та грошовим обігом.
181. Розкрийте особливості готівкового та безготівкового обігу.
182. Назвіть види готівкових грошей.
183. Які особливості електронної системи грошового обігу?
184. Чому Національний банк має бути автономним від Уряду?
185. Які особливості мала грошова реформа в Україні?
186. Розкрийте особливості функціонування грошової системи в Україні.
187. Дайте визначення кредитної системи.
188. Які основні форми кредиту?
189. У чому полягає взаємозв'язок комерційного та банківського кредиту?
190. Назвіть джерела формування кредитних ресурсів.
191. Яка економічна природа тимчасово вільних грошових коштів?
192. Назвіть функції кредиту.
193. Характеризуйте структуру банківської системи в Україні.
194. Які функції Національного банку?
195. Які роль і функції комерційного банку?
196. Розкрийте сутність основних активних і пасивних банківських операцій.
197. Який механізм державного контролю за функціонуванням банківської системи в Україні?
198. Розкрийте особливості кейнсіанської і монетаристської кредитно-грошової політики.
199. Назвіть основні напрями кредитно-грошової політики.
200. Обґрунтуйте основні методи регулювання кредиту та грошової маси.
201. Охарактеризуйте сучасну грошово-кредитну політику в Україні.
202. Що таке зовнішньоекономічна політика держави?
203. Назвіть основні інструменти зовнішньоекономічної політики держави.
204. Розкрийте основні складові поняття «світове господарство».
205. Які основні характеристики і функції світової інфраструктури?
206. Які основи функціонування світового господарства?
207. Розкрийте головні суперечності світового господарства.
208. У чому полягає сутність міжнародного поділу праці?
209. Назвіть об'єктивні основи розвитку світового господарства.
210. У чому полягає необхідність інтеграції України у світове господарство?
211. У чому суть глобальних проблем сучасності?
212. Назвіть основні ознаки глобальних проблем.

213. Які сфери людської життєдіяльності охоплюють глобальні проблеми?
214. Яка роль загальнолюдських інтересів у розв'язанні глобальних проблем?
215. Які проблеми належать до глобальних проблем сучасності?

Теми фіксованих виступів

1. Економічні погляди Стародавнього світу.
2. Розвиток економічної думки в Україні.
3. Визнання економічної науки (Нобелівські лауреати з економіки).
4. Історія грошей України.
5. Альтернативні витрати економічного вибору. Закон зростання альтернативних витрат.
6. Шляхи вирішення проблеми обмеженості ресурсів та безмежності потреб.
7. Національні моделі економічних систем. Особливості ринкових відносин в Україні.
8. Роздержавлення і приватизація. Принципи і форми приватизації.
9. Становлення та розвиток постіндустріального суспільства в сучасній економіці.
10. Кругообіг продуктів і ресурсів в економіці.
11. Сучасні тенденції розвитку форм власності.
12. Сутність і роль НТП в суспільному виробництві.
13. Формування інфраструктури ринку в Україні.
14. Механізм ринкового саморегулювання. Теорія рівноваги Л.Вальраса.
15. Конкуренція як рушійна сила розвитку економіки.
16. Монополія та антимонопольне законодавство.
17. Рівновага (вибір) споживача: ординалістський підхід.
18. Рівновага (вибір) споживача: кардиналістський підхід.
19. Ринок капіталів.
20. Ринок товарів і послуг. Товарна біржа, її суть та види.
21. Ринок цінних паперів. Фондова біржа. Валютна біржа.
22. Ринок праці. Біржа праці та її функції.
23. Організаційно-правові форми підприємництва.
24. Форми організації та механізм управління підприємницькою діяльністю.
25. Бізнес-план: сутність, призначення і методологія розробки.
26. Капітал як економічна категорія товарного виробництва.
27. Цінова політика підприємства.
28. Ринкові відносини в аграрному секторі економіки.
29. Агропромислова інтеграція.
30. Система національних рахунків.
31. Інфляція в Україні: її динаміка та методи регулювання.
32. Зайнятість та безробіття в ринковій економіці.
33. Проблеми формування держбюджету України.
34. Фінансовий ринок та його структура.
35. Формування податкової системи в Україні.
36. Механізм грошово-кредитного регулювання в Україні.
37. Основні форми міжнародного співробітництва України.
38. Міжнародна економічна інтеграція.
39. Економічні аспекти глобальних проблем.
40. Ціна в ринковій економіці, її види та функції.
41. Теоретико-методологічні засади дослідження інтелектуального капіталу Людський капітал. Інформація як ресурс.
42. Функціонування інтелектуального капіталу в економіці України.
43. Економіка інтелектуальної власності.
44. Національне багатство: сутність, структура, джерела зростання.

45. Міграція робочої сили і її наслідки. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.

46. Глобалізація як форма світогосподарських зв'язків.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ З ПРЕДМЕТУ « Основи економіки та господарської діяльності»

1. Менеджери – це:

- A). Інженерно-технічні робітники;
- B). Всі господарські працівники;
- C). Робітники, які виробляють продукцію;
- D). Керівники всіх ланок підприємства, які володіють методами управління.

2. Дайте визначення поняттю економічної системи

- A). Сукупність форм та методів господарювання, властивих усім галузям народного господарства, тобто економіці в цілому;
- B). Сукупність взаємопов'язаних і певним чином упорядкованих елементів економіки;
- C). Комплекс галузей, які обслуговують основне виробництво і забезпечують ефективну економічну діяльність на кожному підприємстві і в народному господарстві в цілому;
- D). Сукупність усіх видів економічної діяльності людей у процесі їх взаємодії, спрямованих на виробництво, обмін, розподіл та споживання товарів та послуг, а також на регулювання такої діяльності відповідно до мети суспільства.

3. Основною метою соціальної політики нашої держави є:

- A). Створення прошарку середнього класу, як гаранта демократичних перетворень в країні;
- B). Встановлення законодавчим шляхом зобов'язань держави перед населенням за створення високого рівня задоволення першочергових потреб людини;
- C). Підвищення рівня мінімальної заробітної плати і мінімального рівня пенсійного забезпечення; Підвищення реальних доходів всього населення.
- D). Вірно A, B, C.

4. Рівень безробіття визначається як відношення числа безробітних до

- A). Числа зайнятих;
- B). Чисельності працездатного населення;
- C). Чисельності робочої сили;
- D). Загальної чисельності населення.

5. Державний бюджет – це:

- A). Кошторис витрат держави;
- B). Державна казна;
- C). Фінансовий план надходжень і державних витрат;
- D). Кошторис надходжень держави.

6. Мікроекономіка вивчає:

- A). Поведінку економіки в цілому;

- В). Відособлені економічні одиниці;
- С). Поведінку споживачів на ринках товарів і послуг;
- Д). Поведінку фірм на ринках товарів і ресурсів.

7. Закон потреб проявляється в наступному:

- А). Виробництво пропонує все більше різноманітних товарів, і споживач отримує безліч варіантів альтернативного вибору;
- Б). З задоволенням одних потреб завжди виникають інші;
- В). Безмежність потреб та обмеженість ресурсів – проблема економічного вибору.
- Г). Вірні відповіді б) і в)

8. Що з перерахованого є найбільш важливим для ефективної реалізації функцій ринку?

- А). Потужні профспілки;
- Б). Розвинене державне регулювання;
- В). Почуття соціальної відповідальності лідерів ділових кіл;
- Г). Вільна конкуренція.

9. Цінова еластичність попиту на товар вимірює чутливість обсягу попиту до зміни:

- А). Цін інших товарів;
- Б). Уподобань і смаків споживачів;
- С). Ціни даного товару;
- Д). Доходів споживачів.

10. Теорія споживчої поведінки припускає, що споживач прагне максимізувати:

- А) різницю між загальною і граничною корисністю;
- Б) загальну корисність;
- В) граничну корисність;
- Г) кожен з перерахованих величин.

11. Постійні витрати фірми - :

- А) ростуть при збільшенні обсягу виробництва;
- Б) змінюються пропорційно зміні обсягу виробництва;
- В) не змінюються при збільшенні обсягу виробництва;
- Г) не залежать від обсягу її виробництва .

12. Середня фірма - :

- А) кількість зайнятих від 100-200 осіб;
- Б) кількість зайнятих від 200 до 1000 осіб;
- С) кількість зайнятих від 300 до 800 осіб;
- Д) кількість зайнятих від 500 до 1000 осіб.

13. Дефляція - це ..

- А) зниження загального рівня цін в економіці;
- Б) зниження темпу інфляції;
- В) падіння курсу національної валюти;

Г) зниження купівельної спроможності грошей.

14. Які з перерахованих характеристик властиві товарній формі організації господарства?

- А) Продукти виробляються окремими, відособленими виробниками;
- Б) Кожен виробник спеціалізується на виготовленні одного якого-небудь виду продукту;
- В) Обмін продуктами відбувається на ринку;
- Г) Усі відповіді вірні.

15. Хто вперше дав визначення політична економія?

- А) К.Маркс;
- Б) Аристотель;
- В) У.Петті;
- Г) А.Монкретьєн.

16. Чим зумовлена конкуренція між споживачами?

- А) намаганням різних категорій покупців придбати товари високої якості за найнижчими цінами;
- Б) намаганням споживачів придбати товари найоптимальніші для них терміни;
- С) рівнем самосвідомості споживачів.

17. Які є основні форми заробітної праці?

- А) номінальна,
- Б) погодинна; відрядна
- Г) спонукальна.

18. Якою є економічна система сучасної України:

- А) ринкова економіка;
- Б) командна економіка;
- В) перехідна економіка;
- Г) традиційна економіка.

19. В якому з положень дається правильне визначення поняття “інфраструктура ринку”?

- А) це сукупність установ, що забезпечують функціонування ринку;
- Б) це склад товарів і послуг, що обертаються на ринку;
- В) система державних, приватних і громадських інститутів (організацій і установ) і технічних засобів, що обслуговують інтереси суб'єктів ринкових відносин, забезпечують їхню ефективну взаємодію.

20. Якщо при зміні ціни кількість куплених товарів не змінюється, то попит:

- А) нееластичний;
- Б) еластичний;
- В) одиничної еластичності;
- Г) абсолютно нееластичний.

21. Економікс – це:

- А) це економічні погляди, на мистецтво ведення домашнього господарства;

- Б) наука про ефективне використання обмежених ресурсів з метою досягнення максимального задоволення матеріальних потреб людини та суспільства;
- С) наука, що вивчає економічні відносини, які виникають між людьми в процесі виробництва, розподілу, обміну та споживання;
- Д) мистецтво ведення домашнього господарства.

22. Гроші — це...

- А). Загальний еквівалент, яким вимірюється вартість усіх товарів і послуг.
- В). Золото і срібло, які використовуються для обміну на інші товари.
- С). Будь-який товар, здатний обмінюватися на будь-який інший товар.
- Д). Платіжний засіб, що декретується державою.

23. Податок – це...

- А) обов'язкові платежі, які держава стягує з окремих осіб, установ, у центральний та місцевий бюджет;
- б) це відношення вилученої частки доходу до загальної його суми;
- в) це кошторис (смета) прибутків і витрат;
- г) перевищення в грошовому вираженні прибутків (виручки від товарів і послуг) над витратами на виробництво і збут цих товарів і послуг.

24. Що таке приватизація?

- А). Передача майна (засобів виробництва тощо) державного підприємства у володіння, розпорядження та використання трудовому колективу роздержавлюваного підприємства за збереження його належності суспільству, державі;
- В). Перехід на безоплатній або платній основі державної власності (землі, підприємства житлового фонду, тощо) у належність, володіння, розпорядження та використання трудовим колективам, групам осіб та окремим особам;
- С). Ліквідацію приватної власності;
- Д). Позбавлення держави функцій прямого господарського управління, тобто відповідні повноваження передаються підприємствам.

25. Вкажіть форми організації суспільного виробництва:

- А). Натуральна, товарна та обмінна;
- В). Товарна, обмінна, ненатуральна;
- С). Товарна, ненатуральна;
- Д). Натуральна; товарна.

26. Які існують чесні методи конкурентної боротьби:

- А). Цінові та не цінові;
- Б). Прості та розвинені;
- С). Досконалі та не досконалі;
- Д). Споживчі та мінові.

27. Зазначте функцію не властиву державному бюджету України?

- А). Державний бюджет використовується для оплати видатків, пов'язаних з обороною країни;

Б). З державного бюджету виплачується заробітна плата робітникам промислових підприємств,

С). З державного бюджету виплачується заробітна плата службовцям державного апарату.

28. Адам Сміт представник-

А). Класичної політичної економії

Б). Фізіократів

В). Меркантилістів

Г). Марксизму

29. Комплекс заходів, спрямований на контроль діяльності монополій, а також створення відповідного законодавства, - це:

А). Нецінові методи конкурентної боротьби;

Б). Цінові методи конкурентної боротьби;

В). Антимонопольна політика;

С). Антиінфляційна політика.

30). Якщо ціна товару нижча від точки перетину кривої попиту та кривої пропозиції, то:

А). Виникає надлишок;

Б). З'явиться дефіцит;

С). Зросте безробіття;

Д). Всі варіанти невірні.

4. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ

1. Зародження та етапи становлення економічної теорії.
2. Сучасні економічні теорії: загальна характеристика.
3. Розвиток економічної думки в Україні
4. Предмет, метод, функції, рівні економічної теорії.
5. Економічні закони і категорії, їх класифікація. Позитивна і нормативна економіка.
6. Форми організації суспільного виробництва. Порівняльний аналіз простого та розвинутого товарного виробництва.
7. Товар і його властивості. Двоїстий характер праці втіленої у товарі. Закон вартості. Продуктивні сили суспільства.
8. Безмежність потреб і обмеженість ресурсів. Піраміда Маслоу. Закон зростання потреб.
9. Технологічний вибір в економіці. Крива виробничих можливостей. Альтернативні витрати економічного вибору. Закон зростання альтернативних витрат.
10. Періодизація суспільного економічного розвитку (формаційний, організаційний та цивілізаційний підходи).
11. Сутність економічної системи і її структурні елементи. Типи економічних систем.
12. Національні моделі економічних систем. Особливості ринкових відносин в Україні.
13. Становлення та розвиток постіндустріального суспільства в сучасній економіці.
14. Поняття власності. Типи, форми, види власності та роль в економічній системі.
15. Сучасні тенденції розвитку форм власності. Роздержавлення і приватизація. Принципи і форми приватизації.

16. Економіка інтелектуальної власності.
17. Форми вартості. Теорії, що визначають вартість товару: трудової вартості, попиту та пропозиції, граничної корисності, альтернативної вартості.
18. Гроші: історія розвитку, сутність, функції. Закон грошового обігу. Сучасні теорії грошей.
19. Теорія капіталу. Перетворення грошей в капітал. Формула капіталу. Робоча сила як товар.
20. Теоретико-методологічні засади дослідження інтелектуального капіталу
Людський капітал. Інформація як ресурс.
21. Економічні умови виникнення і ефективного функціонування ринку. Риси та принципи функціонування сучасної ринкової економіки.
22. Ринок: сутність, функції, класифікація. Інфраструктура ринку. Об'єкти ринкової інфраструктури.
23. Попит: сутність, закон, чинники впливу. Крива попиту. Еластичність попиту. Види еластичності. Коефіцієнти еластичності.
24. Пропозиція: сутність, закон, чинники впливу. Крива пропозиції. Еластичність пропозиції та способи її подання.
25. Діалектична залежність попиту та пропозиції. Ринкова рівновага. Теорія рівноваги Л.Вальраса.
26. Конкуренція та її роль у функціонуванні ринкової економіки. Типи конкуренції та методи конкурентної боротьби. Закон конкуренції: сутність, економічна основа та механізм.
27. Види ринку за типами конкурентної боротьби. Антимонопольне законодавство.
28. Ціна в ринковій економіці, її види та функції. Вибір методу ціноутворення на практиці.
29. Теорія поведінки споживача. Загальна і гранична корисність. Закон спадної граничної корисності. Закони Госсена.
30. Споживчий вибір і бюджетні обмеження. Правило максимізації корисності.
31. Крива байдужості, її суть і побудова. Карта кривих байдужості. Гранична норма заміщення.
32. Рівновага споживача. Ефект заміщення та ефект доходу.
33. Підприємство: сутність, функції, форми, види. Розмір фірми. Основні питання економіки.
34. Теорія виробництва. Основні фактори виробництва. Технологічна та економічна ефективність.
35. Суть, види і структура витрат виробництва. Мінімізація витрат. Собівартість продукції.
36. Прибуток і рентабельність. Норма прибутку. Максимізація прибутку.
37. Суть капіталу та його структура в процесі виробництва, форми накопичення. Шляхи підвищення додаткової вартості.
38. Умови рівноваги фірми. Економічна безпека підприємства.
39. Менеджмент: сутність, функції, стилі управління. Етап прийняття рішень у планування. Риси ідеального керівника.
40. Основи маркетингового управління.
41. Бізнес-план: сутність, призначення і методологія розробки.
42. Аграрні відносини та власність у сільському господарстві. Рентні відносини. Ринок земельних ресурсів. Ціна землі. Державна політика регулювання і підтримки сільського господарства.
43. Предмет, основні проблеми і цілі макроекономіки.
44. Макроекономічні показники у системі національних рахунків: методи розрахунку та співвідношення між ними.
45. Сукупний попит і його детермінанти. Крива сукупного попиту.

46. Сукупна пропозиція і її детермінанти. Крива сукупної пропозиції.
47. Макроекономічна рівновага. Модель мультиплікатора Дж. М. Кейнса.
48. Циклічність економічного розвитку. Фази циклу.
49. Безробіття: зміст, причини, види, наслідки. Рівень безробіття. Закон Оукена.
50. Інфляція. Антиінфляційна політика. Крива Філіпса.
51. Фінансова система та фінансова політика держави. Зміст, структура та функції фінансів.
52. Державний бюджет. Доходи і видатки державного бюджету. Бюджетний дефіцит і державний борг.
53. Суть і функції податків. Види податків. Крива Лаффера.
54. Грошовий обіг і його закони. Грошові агрегати та їх сутність. Закон грошового обігу.
55. Суть, структура та функції банківської системи. Центральний банк. Кредитна система і її структура. Необхідність, зміст і принципи функціонування кредиту.
56. Заробітна плата: сутність і функції. Державна політика оплати праці.
57. Світове господарство: зміст, об'єктивні передумови виникнення та етапи розвитку.
58. Міжнародний поділ праці та спеціалізація. Теорія порівняльних переваг.
59. Міжнародна торгівля: форми, структура, напрями. Протекціонізм і вільна торгівля.
60. Глобалізація як форма світогосподарських зв'язків. Основні глобальні проблеми сучасності, їх класифікація. Шляхи подолання глобальних проблем. Форми міжнародного співробітництва у вирішенні глобальних проблем.

5.СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ З ПРЕДМЕТУ «ОСНОВИ ЕКОНОМІКИ ТА ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

Критерії оцінювання за різними видами роботи

Вид роботи	бали	Критерії
Практичні заняття	0 балів	Здобувач не бере участі в практичному занятті, є лише спостерігачем; ніколи не виступає і не задає питання, незацікавлений у вивченні матеріалу; дає неправильну відповідь на запитання, показує незадовільне знання понятійного апарату і літературних джерел.
	1 бал	Здобувач іноді частково виконує завдання практичних занять і домашньої/самостійної роботи; допускає істотні помилки під час відповідей на запитання; показує пасивну роботу на практичних заняттях, не спроможний пояснити зміст застосовуваного понятійного апарату, показує невміння публічно представляти матеріал
	2 бали	Здобувач оперує категоріальним апаратом та теоретичними положеннями відповідної теми. Здатен використовувати теоретичні знання для оцінки практичних ситуацій. Припускає помилки при розв'язанні економічних задач та тестів.
	3 бали	Виклад матеріалу структурований, логічний, але дещо порушена послідовність викладу. Здобувач володіє вміннями аналізувати, порівнювати, узагальнювати, систематизувати. Але у відповіді недостатня доказова база, мало прикладів, допущені окремі неточності. При відповіді на проблемні питання здобувач висловлює свою позицію, але недостатньо її аргументує. Вільно оперує знаннями, застосовує їх в знайомій та новій ситуації. Матеріал викладено правильною мовою, але присутні

		окремі граматичні, орфографічні та стилістичні помилки.
	4 бали	Здобувач виконує всі завдання практичних занять і домашньої/самостійної роботи; демонструє глибокі знання, дає повні та детальні відповіді на питання під час усного і письмового опитування; бере активну участь у обговоренні питань, користується додатковою науковою літературою; самостійно опрацьовує першоджерела, щоб виконати додаткові завдання; вміє сформулювати своє ставлення до певної проблеми, теми; висловлює власні міркування, наводить доцільні приклади; вміє знаходити найбільш адекватні форми розв'язання суперечностей; активно, дуже добре працює в парі/групі/команді; здатний публічно представити матеріал. Надає правильні відповіді при розв'язанні економічних задач.
Самостійна робота здобувача (усні відповіді)	0 балів	Самостійна робота не виконана, не зарахована.
	1 бал	Відповідь фрагментарна. Здобувач має поверхові знання з питання. Пояснює суть окремих понять. Виклад матеріалу не структурований, порушена послідовність та логіка викладу. Здобувач використовує знання в знайомій ситуації, але не може застосувати їх в новій ситуації. Самостійна робота виконана у неповному обсязі, з суттєвими недоліками. У відповіді наявні фактичні, граматичні, орфографічні та стилістичні помилки.
	2 бали	Здобувач продемонстрував досконале знання та розуміння понятійно-термінологічного апарату та теоретичного матеріалу тієї чи іншої теми. Вільно оперує різноманітними класифікаціями, підходами тощо. Відповідь на поставлені запитання повна, насичена глибокими та розгорнутими судженнями, прикладами, висновками. Виклад матеріалу має логічний, доказовий і послідовний характер. Здобувач володіє вміннями аналізувати, порівнювати, узагальнювати, систематизувати. Вільно висловлює свою позицію з проблемних питань та аргументує її. Володіє вміннями застосовувати теоретичні знання на практиці не тільки в знайомих, але й в нових ситуаціях. Володіє високою культурою мовлення. Відсутні відповіді граматичні, орфографічні та стилістичні помилки.
Індивідуальне навчально-дослідне завдання (презентація)	0 балів	Не зараховуються презентації, які виконані не самостійно або скачені з мережі Інтернет.
	1 бал	Презентація виконана самостійно, проте не опрацьована актуальність теми, теоретичний аналіз дано описово, змістовний матеріал представлений схематично, у висновку сформульовані загальні висновки, або вони взагалі відсутні, тема не розкрита, робота не відповідає обсягу її оформлення не відповідає вимогам.
	2 бали	Презентація виконана самостійно, оформлення відповідає вимогам із незначними порушеннями, опрацьована актуальність теми, теоретичний аналіз містить неточності, але усно автор(ка) пояснює матеріал впевнено

		і за допомогою викладача виправляється, змістовний матеріал представлений гідно, у висновку сформульовані загальні висновки, тема розкрита загалом із незначними прогалинами, робота відповідає обсягу, інформація на слайдах подана з покликанням на джерела, однак вони оформлені із незначними помилками.
	3 бали	Презентація виконана самостійно, оформлення відповідає вимогам, опрацьована актуальність теми із зазначенням невирішених раніше аспектів, теоретичний аналіз ґрунтовний та самостійний, автор(ка) усно та без підгляди пояснює матеріал, змістовний матеріал представлений гідно, у висновку сформульовані самостійні висновки, тема розкрита загалом, робота відповідає обсягу, інформація на слайдах подана із використанням самостійно розроблених схем, малюнків, графіків, містить покликання на джерела, гідно оформлені і актуальні.
	4 бали	Презентація виконана самостійно та оригінально, оформлення відповідає вимогам, актуальність теми повністю розкрита із зазначенням невирішених раніше аспектів, правильно визначені об'єкт і предмет, гіпотеза власного дослідження, метод відповідає тематиці та поставленій задачі, теоретичний аналіз ґрунтовний та самостійний, автор(ка) вільно презентує матеріал в аудиторії, проте відповіді на питання від аудиторії невпевнені, хоча і вірні. Зміст презентації не перевантажен слайдами з текстовим матеріалом; у висновку сформульовані самостійні ґрунтовні судження, підкріплені фактичними доказами та розрахунками, робота відповідає обсягу, інформація на слайдах подана переважно схематично із використанням самостійно розроблених малюнків, графіків, містить покликання на джерела, гідно оформлені і актуальні.
	5 балів	Презентація виконана самостійно та оригінально, оформлення відповідає всім вимогам, актуальність теми повністю розкрита із зазначенням невирішених раніше аспектів, правильно визначені об'єкт і предмет, гіпотеза дослідження, метод відповідає тематиці та поставленій задачі, теоретичний аналіз ґрунтовний та самостійний, автор(ка) вільно презентує матеріал в аудиторії, впевнено відповідає на питання від аудиторії. Зміст презентації не перевантажен слайдами з текстовим матеріалом; у висновку сформульовані самостійні ґрунтовні судження, підкріплені фактичними доказами та розрахунками, робота відповідає обсягу, інформація на слайдах подана переважно схематично із використанням самостійно розроблених малюнків, графіків, містить покликання на джерела, гідно оформлені і актуальні.
Індивідуальне навчально-дослідне завдання (бізнес-план)	0 балів	Завдання не виконано.
	1 бал	Завдання виконано не в повному обсязі.

	2 бали	Завдання виконано формально, частково без власних роздумів.
	3 бали	Завдання виконано але є частини, які є плагіатом або передруком з мережі Інтернет.
	4 бали	Бізнес-план виконаний самостійно і відповідає обсягу, обґрунтовано актуальність обраної теми, повно і чітко представлені основні теоретичні поняття, в аналітичній частині дано повноцінний аналіз проблеми, що досліджується, її всебічне висвітлення, у висновку сформульовані розгорнуті висновки, тема повністю розкрита, але допущені помилки в розрахунках прибутковості підприємства та відсутні графічні матеріали.
	5 балів	Бізнес-план виконаний самостійно і відповідає обсягу, обґрунтовано актуальність обраної теми, повно і чітко представлені основні теоретичні поняття, в аналітичній частині дано повноцінний аналіз проблеми, що досліджується, її всебічне висвітлення, у висновку сформульовані розгорнуті висновки, тема повністю розкрита, але допущені незначні помилки в розрахунках прибутковості підприємства та в графічному представленні беззбитковості фірми.
	6 балів	Бізнес-план виконаний самостійно і відповідає обсягу, обґрунтовано актуальність обраної теми, повно і чітко представлені основні теоретичні поняття, в аналітичній частині дано повноцінний аналіз проблеми, що досліджується, її всебічне висвітлення, у висновку сформульовані розгорнуті висновки, тема повністю розкрита, але допущені неточності в розрахунках прибутковості підприємства.
	7 балів	В роботі обґрунтовано актуальність обраної теми, повно і чітко представлені основні теоретичні поняття, в аналітичній частині дано повноцінний аналіз проблеми, що досліджується, її всебічне висвітлення, у висновку сформульовані розгорнуті висновки, тема повністю розкрита.
	8 балів	Бізнес-план виконаний самостійно і відповідає обсягу, обґрунтовано актуальність обраної теми, повно і чітко представлені основні теоретичні поняття, в аналітичній частині дано повноцінний аналіз проблеми, що досліджується, її всебічне висвітлення, у висновку сформульовані розгорнуті висновки, тема повністю розкрита. Робота грамотно оформлена і представлена до перевірки у визначений викладачем термін.
	9 балів	Здобувач повною мірою розкриває зміст обраної теми. Володіє навиками наукового дослідження. Матеріал поданий грамотно, логічно. Здобувач виявляє самостійність у підборі, аналізі та узагальненні відповідної статистичної та аналітичної інформації. Із розглянутої проблеми зроблені чіткі висновки. Завдання виконано з творчим підходом, містить нешаблонні фрази, розгорнуте, цікаве, відрізняється власними роздумами, висновками, представлено з

		допомогою презентації.
--	--	------------------------

Розподіл балів, які отримують здобувачі за результатами поточного і підсумкового контролю

Поточний контроль (практичні (семінарські, лабораторні) заняття, самостійна робота, контрольні модульні роботи навчально-дослідні завдання тощо)			Сума
Модулі	Бали	Разом	0–100
Змістовий модуль 1. Загальні засади економічного розвитку суспільства. Теоретичні основи ринкової економіки.			
Тема 1.	0 - 4	0- 32	
Тема 2.	0 - 6		
Тема 3.	0 - 4		
Тема 4.	0 - 6		
Тема 5.	0 - 6		
Тема 6.	0 - 6		
Змістовий модуль 2. Мікроекономіка.			
Тема 7.	0 - 6	0 - 33	
Тема 8.	0 - 6		
Тема 9.	0 - 6		
Тема 10.	0 - 6		
ІНДЗ	0 - 9		
Змістовий модуль 3. Макроекономіка. Міжнародна економіка.			
Тема 11.	0 - 6	0 - 35	
Тема 12.	0 - 6		
Тема 13.	0 - 6		
Тема 14.	0 - 6		
Тема 15.	0 - 6		
ІНДЗ	0 - 5		

Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Показник успішності (у балах)	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		екзамен	залік
90–100	A (відмінно)	відмінно	зараховано
82–89	B (дуже добре)	добре	
74–81	C (добре)		
64–73	D (задовільно)	задовільно	
60–63	E (достатньо)		
35–59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю)	незадовільно (з можливістю повторного складання)	не зараховано (з можливістю повторного складання)

0–34	ґ (незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)	незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)	не зараховано (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)
------	--	--	---

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: Підручник: У 2 кн. / С.М. Панчишин та ін. ; за ред. С.М. Панчишина, П.І. Островерха. Київ : Знання, 2013. Кн. 1 : Вступ до аналітичної економії. Макроекономіка. 615 с.
2. Аналітична економія: Макроекономіка і мікроекономіка: Підручник : у 2 кн. / С.М. Панчишин та ін. ; за ред. С.М. Панчишина, П.І. Островерха. Київ : Знання, 2014. Кн. 2 : Мікроекономіка. 390 с.
3. Башнянин Г. І., Шевчук Є. С. Політична економія: Навчальний посібник / За ред. д.е.н., проф. Г.І. Башнянина і к.е.н., доц. Є.С. Шевчука. Львів : «Магнолія 2006», 2017. 280 с.
4. Дзюбик С.Д., Ривак О. С. Основи економічної теорії : навчальний посібник Київ : Знання, 2014. 423 с.
5. Економічна теорія. Політекономія : підручник / В. М. Тарасевич та ін.; за ред. д-ра екон. наук, проф. В. М. Тарасевича. Київ : Знання, 2012. 206 с.
6. Економічна теорія : підручник / В.Д. Лагутін та ін. ; за заг. ред. В.Д. Лагутіна. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 608 с.
7. Економічна теорія: Політекономія: Підручник / за ред. В.Д. Базилевича; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ : Знання, 2014. 710 с.
8. Економічна теорія: Політекономія: Практикум: Навч. посіб. / за ред. В.Д. Базилевича. Київ : Знання, 2013. 496 с.
9. Макконнелл К. Р., Брю С. Л., Флінн Ш. М. Экономикс: принципы, проблемы и политика: Учебник. / пер. с англ. Москва : ИНФРА-М, 2016. 1028 с.
10. Макроекономічний аналіз національної економіки. Навчальний посібник. / І.Ф. Радіонова, та ін.. Видавництво: КНЕУ. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2015. 302 с.
11. Мэнкью Н.Г. Принципы Экономикс. Санкт-Петербург : Питер, 2012. 672 с.
12. Мэнкью Н.Г. Макроэкономика. Санкт-Петербург : Питер, 2015. 730 с.
13. Мочерний С.В. Економічна теорія : навчальний посібник. Київ : ВЦ «Академія», 2008. 640 с.
14. Політична економія: Навчальний посібник / за ред. д.е.н., проф. Г.І. Башнянина і к.е.н., доц. Є.С. Шевчука. Львів : «Магнолія 2006», 2017. 280 с.
15. Самуэльсон П., Нордхауз В. Экономика. Москва : ООО «И.Д.Вильямс», 2007. 1360 с.
16. Сучасні економічні теорії Навчальний посібник. / Г. І. Башнянин та ін. Львів: Новий Світ, 2015. 338 с.
17. Фишер С., Дорнбуш Р., Шмалензи Р. Экономикс. Москва : Дело. 2005. 864 с.
18. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки: Навч. посіб. Київ : «Центр учбової літератури», 2016. 476 с.

Допоміжна

1. Ажнюк М.О., Передрій О.С. Основи економічної теорії: Навч. посіб. Київ : Знання, 2008. 368 с.
2. Артеменко Л. Б. Опорний конспект лекцій з навчальної дисципліни «Економічна теорія». Тернопіль: ТНТУ, 2017. 65 с., система дистанційного навчання Atutor.

3. Бочан І.О. Основи економічної теорії: Інституціональний підхід : навчальний посібник. Київ : Знання, 2012. 211 с.
4. Вибрані праці : у 2 т. [Текст] : Т. 1 / А. А. Чухно; передм.: Л. В. Губерського, Т. І. Єфименко. Київ : ДННУ Академія фінансового управління, 2012. 557 с.
5. Єфремов Д. П., Федірко Н. В. Економіка суспільного сектора. Навчальний посібник. Київ: КНЕУ, 2014. 351 с.
6. Камінська Т.М. Основи економічної теорії: підручник. 2-ге вид., випр. Київ. 2018. 232 с.
7. Кокарев І. В. Основи економічної теорії : курс лекцій. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 220 с.
8. Круш П.В., Тульчинська С. О. Макроекономіка: навчальний посібник. Київ : ЦУЛ, 2008. 328 с.
9. Мазурок. П. П. Історія економічних учень у запитаннях і відповідях [Текст] : навч. посіб. Київ : Знання, 2006. 478 с.
10. Мельник А.Ф. Макроекономіка та макроекономічна політика: Навчальний посібник Київ : 2008. 699 с.
11. Мікроекономіка: Підручник /За ред.. В.Д.Базилевича. Київ : Знання, 2010. 679 с.
12. Мікроекономіка: Практикум: навч. посіб. / За ред. В.Д.Базилевича. Київ : Знання, 2010. 491с.
13. Мочерний С. В., Устенко О. А. Основи економічної теорії [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ : Академія, 2009. 502 с.
14. Основи економічної теорії : підручник / за заг. ред. Л. С. Шевченко. Харків. : Право, 2013. 448 с.
15. Полужактова О.В. Основи економічної теорії. Навчальний посібник. Одеса. 2014. 268с.
16. Райнерт Ерік С. Як багаті країни забагатіли... і чому бідні країни лишаються бідними. Київ : Темпора, 2015. 444 с.
17. Ринок праці та зайнятість в Україні: реалії та перспективи: колективна монографія / За наук. ред. С. Кожем'якіної, С. Калініної. Київ : ПІК ДСЗУ, 2018. 424 с.
18. Сучасні економічні теорії [Текст] : Навч. посіб. для самостійної підготовки до курсового та комплексного державного екзамену з економічної теорії / Н. П. Мацелюх та ін. Київ : Центр учбової літератури, 2015. 224 с.
19. Ткач А. А. Інституціональна економіка. Нова інституціональна економічна теорія [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 304 с.
20. Чухно А. А., Юхименко П. І., Леоненко П. М Сучасні економічні теорії : підручник [Текст]. Київ : Знання, 2007. 878 с.

Інформаційні ресурси

Законодавство України – Верховна Рада. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>

Кабінет Міністрів України. URL: www.kmu.gov.ua

Міністерство економіки. URL: www.me.gov.ua

Макроекономічна статистика. Національний банк України: URL: <http://www.bank.gov.ua>.

Офіційний WEB- сайт МВФ. URL: <http://www.imf.org>

Офіційний сайт Державного комітету статистики України: URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Голос України. Газета Верховної Ради України. URL: www.uamedia.visti.net/golos

Економіка України. Політико-економічний журнал. URL: <http://www.economukraine.com.ua/>

Офіційний сайт Асоціації українських банків. URL: <http://aub.org.ua>.

Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>

Бібліотека «Полка букиниста». URL : <http://polbu.ru/>

Образовательно-справочный сайт по экономике. URL: <http://economicus.ru/>